

De onderstaande bijdrage werd geschreven door Maria van de Looverbosch (bestuurslid van de Partij van de Arbeid in Helmond).

Een toekomstverkenning voor Helmond

Inleiding:

(Voorafgaande aan de antwoorden op de voorgelegde vragen kan vastgesteld worden dat uitgegaan mag worden van:)

Bij het ontstaan van Helmond over 800 jaar speelde de natuur, de geografische ligging en de menselijke bedrijvigheid een fundamentele rol. Deze drie aspecten hebben het karakter van de stad Helmond sterk bepaald en Helmond is daardoor een stad met een bijzonder, met een eigen karakter geworden. In een tijd waarin eenvormigheid de regel is, kan dit bijzondere karakter aan Helmond nu ook groot voordeel aan onze stad geven. Het kan nu juist de kracht van Helmond vormen. Het is daarom zaak om juist met dit eigen karakter van Helmond te herwaardereren en er zorgvuldig mee om te gaan.

Bij het beantwoorden van de voorgelegde vragen zal daarom steeds ook de insteek zijn: Wat dient Helmond, dat bijzondere, unieke karakter van onze stad en de mensen die er wonen? Wat is goed voor Helmond?

Werkwijze.

Bij de toekomstverkenning stelt de gemeente Helmond stelt bij de volgende vragen centraal:

1: Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen?:

- Wat zijn de belangrijkste 2 à 3 kritische ontwikkelingen die de komende 20 jaar op Helmond afkomen?
- Welke andere relevante trends& ontwikkelingen zijn voor de komende 20 jaar op het gebied van demografie, economie, techniek, ecologie, politiek van belang voor Helmond. Wat is belangrijk (en niet belangrijk) aan deze ontwikkelingen en voor wie, wat is urgent op welke termijn?

2: Hoe onzeker zijn deze ontwikkelingen?

- Wat is zeker aan deze ontwikkelingen? En wat is onzeker?
- Wat is de bandbreedte van uitkomsten voor deze ontwikkelingen?

3: Hoeveel invloed hebben we op deze ontwikkelingen?

- Heeft de gemeente, of andere partijen in haar omgeving, invloed op deze ontwikkelingen?
- Of overkomen ze ons zonder dat we er invloed op uit kunnen oefenen?

4: Belang voor Helmondse beleidskeuzes.

- Welke beleidsterreinen worden door deze ontwikkelingen beïnvloed?
- Voor welke strategische keuzes/dilemma's komt Helmond te staan als gevolg van deze ontwikkelingen?

Wat ziet u als belangrijkste ontwikkelingen die op Helmond afkomen?

Wanneer we de vraag beschouwen:

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen?:

En de vragen:

- Wat zijn de belangrijkste 2 à 3 kritische ontwikkelingen die de komende 20 jaar op Helmond afkomen?
- Welke andere relevante trends & ontwikkelingen zijn voor de komende 20 jaar op het gebied van demografie, economie, techniek, ecologie, politiek van belang voor Helmond. Wat is belangrijk (en niet belangrijk) aan deze ontwikkelingen en voor wie, wat is urgent op welke termijn?

De antwoorden daarop zijn:

De groei van mensen zal tot stilstand komen. De leeftijdsopbouw zal steeds meer ouderen te zien geven, ouderen die vitaal zijn tot op hoge leeftijd. Steeds meer mensen wonen alleen in woningen. Het beeldscherm zal een steeds centralere plaats gaan innemen, ook bij de communicatie tussen de bevolking van de stad en de gemeente.

De vraag naar goed onderwijs zal toenemen. Ook de vraag naar goede werkgelegenheid.

De kwaliteit van de leefomgeving stelt steeds hogere eisen. Veel zal moeten worden geïnvesteerd om het landschap in en om de stad op peil te houden. Mensen zullen steeds groter belang gaan stellen in een zinvol leven, niet economie maar zingeving zal als het duurste gezien gaan worden.

Voor Helmond is eerst van belang dat we leren van de in het verleden gemaakte fouten.

Als we ons nu afvragen welke relevante trends & ontwikkelingen er de komende 20 jaar zouden kunnen zijn, doen we er goed aan eerst kijken wat er eerder in Helmond fout ging. Dus: hoe in Helmond men eerder, door mee te gaan in de plannen en de gedachten van anderen de stad zware slagen toebrengt. Misleiding vond er plaats.

Het geloof en vertrouwen in de politiek zijn sterk afgenomen. Dat is een belangrijke ontwikkeling. En een belangrijke les voor de huidige vrouwen en mannen in de politiek. De mensen die in Helmond politiek bedrijven zouden er goed aan doen zich deze ontwikkeling ter harte te nemen. Ethiek zou in de politiek een centrale plaats moeten krijgen, juist nu.

Veel frustratie zit er onder de mensen in Helmond over de wijze waarop de hen vertrouwde stad van hen is afgenomen. Helmondse mensen mogen dan “hard getaald zijn”, graag gaan ze mee met anderen wanneer zij menen iemand een plezier te kunnen doen. Ook al gaat dat dan ten koste van de eigen stad. De politiek roept nog steeds enkel dat zij het zo goed hebben gedaan.... Naar de mensen in de straat wordt nog niet zorgvuldig geluisterd. Dit zorgt ervoor dat steeds minder mensen nog geloven in de democratie en het leidt tot allerlei ongewenste situaties.

Een heel belangrijke ontwikkeling is dus de grote achteruitgang in vertrouwen, in geloof in de bestaande instanties, ook in de politiek en de oude politieke partijen.

Door dit wantrouwen in de politiek, zal er geleidelijk aan ook een andere vorm van besturen komen. Het internet zal hierbij een steeds belangrijkere rol gaan spelen. De discussie over wat er in een plaats moet gebeuren kan zich over 20 jaar via het internet afspelen. Alle

posities in de politiek en dus in besturen zijn op basis van vrijwilligheid en worden niet meer bezoldigd.

Speciaal voor Helmond geldt: Het eerste dat Helmond nu zou moeten doen is gaan houden van Helmond. (Urgent!) En niet door te zeggen: nu moet er eerst nog dat gesloopt worden en dat gebouwd. Neen, Helmond zoals het nu is. En Helmond moet niet langer een speelbal zijn met de mensen die doen alsof ze iets voor Helmond doen, maar in feite enkel voor zichzelf bezig zijn, of zoals dat in Helmond heet: *voor d'eigen portemonnee*... Helmond moet zich vrijmaken van de mensen met de BIJ-bedoelingen. Het zijn niet de bestuurders en de projectontwikkelaars die het karakter van Helmond bepalen. Zij strijken het geld op en verdwijnen weer. Het moeten de mensen in Helmond, die van Helmond houden, zijn die de stad laten zijn wat zij is, wat zij wil zijn

Hoe onzeker zijn deze ontwikkelingen?

- Wat is zeker aan deze ontwikkelingen? En wat is onzeker?
- Wat is de bandbreedte van uitkomsten voor deze ontwikkelingen?

De vraag moet niet zijn: hoe ONzeker, maar hoe zeker!

Het is zeker dat door alles wat mensen ervaren hebben met de politiek, zij het vertrouwen in de politiek meer en meer verliezen. Met de politiek zal het gaan zoals met de religie. (De kerken lopen leeg, want het grondpersoneel van de Hemel deed het niet goed.) Secularisatie betekent ook geen geloof meer in een politieke stroming.

Zeker is dat in Helmond en overal mensen die besturen, steeds weer toch alleen voor zichzelf kiezen als het hen geld opleveren kan. Dat zij graag hun ego gestreeld willen zien en dan niet meer denken aan de mensen in de straat die zij eigenlijk zouden vertegenwoordigen.

Hoeveel invloed hebben we op deze ontwikkelingen?

- Heeft de gemeente, of andere partijen in haar omgeving, invloed op deze ontwikkelingen?
- Of overkomen ze ons zonder dat we er invloed op uit kunnen oefenen?

Door de gang van zaken, de ervaringen die mensen hebben opgedaan, is het duidelijk dat overheden meer en meer hun mogelijkheid om invloed op ontwikkelingen te hebben, verspeeld hebben. Het bleek altijd mensenwerk... De invloed die nu meer en meer een rol gaat spelen, komt vanaf het beeldscherm.

Wanneer de politiek nu nog iets van waarde wil behouden in Helmond, dan dienen zij zonder het minste eigenbelang een aantal doelen na te streven.

Hieronder beknopt deze doelen samengevat.

Eerste doel: Helmond als karaktervolle stad behouden!

Helmond moet een stad zijn die werkt aan de eigen kwaliteit, aan de intrinsieke kwaliteit. Niet aan steeds groter steeds meer. Overal in Nederland vinden we nieuwbouw appartementen en flatgebouwen die qua lelijkheid elkaar naar de troon steken. Ook in Helmond is er in de loop van de afgelopen decennia veel van zulks neergezet. Hiermee is Helmond niet gediend. Daar hoeft nu niet meer aan gewerkt te worden.

Wel aan de verhoging van de kwaliteit in Helmond en aan verfijning van dat unieke karakter van Helmond. Dat wil ondermeer zeggen dat er geen oude panden van 50 jaar oud of meer, nog gesloopt kunnen worden. De regel moet voortaan zijn: Altijd worden tenminste gevels behouden. De gehele Helmondse binnenstad, wordt met de grootse zorg bekeken. Waar mogelijk worden panden die eerder ten onrechte verdwenen gereconstrueerd. Lelijke goedkope nieuwbouw wordt vervangen voor reconstructies van wat daar eerder stond.

Tweede doel: inspelen op moderne ontwikkelingen.

Wat betreft ontwikkelingen in de wereld kunnen we ervan uitgaan dat ontwikkelingen zich meer en meer via het beeldscherm, de computer /internet e.d zullen afspelen. Uitbreiding van een winkelgebied is in dat licht niet nodig. Buiten de stad op het industrieterrein waar vele gebouwen leeg staan, dient men ruimte te maken voor allerlei vormen van handel, c.q. opslag, die via het internet gaat (eerder was dat via winkels in het centrum)

Alle reeds gebruikte maar niet meer gebruik zijnde ruimten op het industrieterrein moet worden gesaneerd en daartoe in orde gemaakt. Er is geen tekort aan industrieterrein, maar er is een teveel aan leegstand en aan slordig gebruik van ruimte.

Zowel wat betreft het winkelgebied in de stad als het gebied op het industrieterrein moet er een verhoging van de kwaliteit, van de belevingswaarde voorop staan. In de oude binnenstad speelt daarbij het karakteristieke stadbeeld een enorm belangrijke rol.

Daarnaast is het van belang om in Helmond te zorgen voor voldoende arbeidsplaatsen en zeker voor goed onderwijs. Daarbij moeten we denken aan onderwijsmodellen welke succesvol kunnen zijn als deze gericht zijn op kleinschaligheid en op activerend onderwijs. Hierbij is het van belang om te investeren in kennis en kwaliteit, in valorisatie van het onderzoek en in samenwerking met ondermeer Eindhoven en 's Hertogenbosch en ook Limburg en over de grens met N.R.W.! De kwestie hier is dat veel onderzoek nu nog te versnipperd is in regionale of nationale programma's. (Dit past in de zogeheten Europa 2020 strategie.)

Derde doel: groei voltooien en kwaliteit verbeteren.

Helmond ligt nu geografisch aan de rand van een gebied waar de bevolking eerder afneemt dan toeneemt. Om deze ontwikkeling in onze stad in evenwicht te houden zijn zaken als kwaliteit van woonomgeving en werkgelegenheid belangrijke factoren. We moeten erop inspelen dat de regio kwantitatief krimpende zal worden, maar het antwoord daarop moet zijn: kwalitatief groeien. Helmond zou zich kunnen richten op kwaliteiten die het "als vanzelf voorhanden heeft" door de geschiedenis heeft.

Zo zou Helmond zich kunnen gaan profileren als **het centrum voor** industriële - , speciaal **textiel en landbouwindustrie-geschiedenis** en dit in samenwerking met het gemeentemuseum en bedrijven zoals (voorheen) Van Vlissingen Dit zou een belangwekkende taak op het terrein van onderwijs en daarbij ook toerisme kunnen opleveren.

Een factor van groot belang daarbij is de kwaliteit van het onderwijs dat in Helmond geboden wordt. (Hierboven ook al genoemd!) Er zijn op het ogenblik onvoldoende mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs goed te kunnen beoordelen. Ook wat dit betreft wordt er te veel geluisterd naar de mensen die er geld mee willen verdienen. (Weer een puntje om te verbeteren.)

Maar ook de kwaliteit van het (stedelijke) landschap speelt een essentiële rol. als het gaat om de aantrekkelijkheid van Helmond. In Helmond ziet men vaak niet, wat mensen die van elders komen wel opvalt: de vele mooie oude fabrieken en dat wat er nog rest uit een tijd toen de nijverheid hier hoog was en het buitengebied met de mooie groene plekken.

Wat dat betreft moet (en) er voor Helmond zeker nog een, maar beter nog meer “tandjes” erbij.

Helmond als stad “voor de spiegel”.

De verdere uitbreiding wat betreft bebouwing moet nu gestaakt worden en de energie moet nu gestoken worden in verbetering van de kwaliteit van het groene milieu. Dit niet alleen in de stad maar ook daarbuiten.

Kleinere en grotere groene plekken in en om de stad vragen een goed (natuur)beheer. Groen moet niet langer gezien worden als een mogelijkheid voor projectontwikkelaars om daar weer geld te verdienen. Groen is een kans voor de stad om haar kwaliteit als karakteristieke oude stad op peil te houden. Dit wil zeggen dat Helmond zich moet richten op haar grenzen qua stedelijke bebouwing. Deze grenzen moeten nu vastgesteld worden. Het bouwen moet afgerond en voltooid worden. Helmond is nu een volwassen stad, die tevreden is met haar omvang en die vanaf nu doorgaat met het verbeteren van alles wat de stad Helmond heeft. Niet met steeds meer, maar met steeds beter!

Vierde doel: samenwerking met de hele regio

Voor Helmond, maar ook voor alle dorpen rond Helmond is samenwerking van belang. Helmond als regio moet gaan samenwerken met andere plaatsen in Brabant en Limburg om in positieve zin de talenten en krachten te bundelen. Gezien de snelle ontwikkelingen kan geen plaats het meer alleen doen. Door een efficiënte samenwerking met de buurgemeenten kan Helmond zich versterken. Wanneer duidelijk dat groei in de ruimte geen thema meer is, dan kan er met de buurgemeenten makelijker op basis van wederzijds vertrouwen worden samengewerkt. Zo kan de hele regio zich versterken.

Gedacht kan worden over het opnieuw laten rijden van een tramverbinding tussen de omringende plaatsen. Verder moeten er overal “snel-fietspaden” aangelegd worden die ook het verkeer tussen Eindhoven en Deurne aanmerkelijk milieuvriendelijker zullen maken.

Belang voor Helmondse beleidskeuzes.

- Welke beleidsterreinen worden door deze ontwikkelingen beïnvloed?

ANTWOORD: alle beleidsterreinen

- Voor welke strategische keuzes/dilemma's komt Helmond te staan als gevolg van deze ontwikkelingen?

ANTWOORD: hoe kan onze stad bestuurbaar blijven?!

Wat ziet u als belangrijkste ontwikkelingen die op Helmond afkomen?

ANTWOORD: De stad (de gemeente) moet stoppen met denken in termen van groei en overschakelen met het denken in KWALITEIT;

leefkwaliteit, natuur- en landschapskwaliteit, onderwijskwaliteit, werk / banenkwaliteit en bestuurskwaliteit.

Voor de overheid, voor de politiek in het algemeen moet gelden dat zij de mensen moeten benaderen als een sociaal-politiek construct en niet als een beleidsconstruct. De politiek heeft jarenlang beslissingen genomen en zaken toegestaan, dus fouten gemaakt die zoals nu blijkt, veel ellende opleveren. De burgeressen en burgers moeten het daardoor nu vooral zelf maar zien te redden. Dat vraagt nu in eerste plaats een grote bescheidenheid en dienstbaarheid van de overheid en niet andersom.

Tot slot:

Deze vraag om een stadvisie is een goed initiatief.

De mogelijkheden om te kunnen communiceren via het internet moeten aanmerkelijk worden uitgebreid in Helmond, tussen mensen en gemeentebestuur. De opstelling van mensen die in het gemeentehuis het beleid bepalen moet meer naar de bevolking toe worden en minder naar de projectontwikkelaars. De samenwerking tussen zij die gekozen willen worden om de stad te besturen en de mensen die deze personen kiezen moet uitgebreid en vergemakkelijkt worden. Deze oproep tot het schrijven van een toekomstvisie is al een klein begin. Maar dit is niet voor iedereen in Helmond te doen. Ook andere, gemakkelijkere vormen van uitwisseling zouden tot stand moeten komen en de kwaliteit van wat ermee gedaan wordt moet in vergelijking tot nu sterk verbeterd en goed zichtbaar worden. (Ik denk bijvoorbeeld aan de/het Centrum-(be)raad (in St Lambert telkens) de bijeenkomsten daar zijn erg slecht en de persoon die ze leidt, daar hebben de mensen geen vertrouwen in..)

Maria van de Looverbosch
biologe en ethica

werkzaam als coördinatrice en onderzoekster bij Centrum voor HISTORISCH Landschap & Natuur

Dra.dra. MWHCJ van de Looverbosch

Centrum voor HISTORISCH Landschap & Natuur

www.natuurvanvroeger.nu